

"תורה בפני עצמה" – על ספרי קודש ומעמד

א. כל כתבי הקדש מטמאין את הידים. שיר השירים וקהלת מטמאין את הידים. רבי יהודה אומר, שיר השירים מטמא את הידים, וקהלת מחלקת. רבי יוסי אומר, קהלת אינו מטמא את הידים ושיר השירים מחלקת. רבי שמעון אומר, קהלת מקלי בית שמאי ומחמרי בית הלל. אומר רבי שמעון בן עזאי, מקבל אני מפי שבעים ושנים זקן ביום שהושיבו את רבי אלעזר בן עזריה בשיבה, ששיר השירים וקהלת מטמאים את הידים. אומר רבי עקיבא, חס ושלום, לא נחלק אדם מישראל על שיר השירים שלא תטמא את הידים, שאין כל העולם כולו כדאי כיום שנתנו בו שיר השירים לישראל, שכל הפתובים קדש, ושיר השירים קדש קדשים. ואם נחלקו, לא נחלקו אלא על קהלת. אומר רבי יוחנן בן יהושע בן חמיו של רבי עקיבא, כדברי בן עזאי כך נחלקו וכן גמרו (משנה, ידים, פרק ג, משנה ה)

אמר רב יהודה אמר שמואל אסתר אינה מטמאה את הידים. למימרא דסבר שמואל אסתר לאו ברוח הקודש נאמרה? והאמר שמואל: אסתר ברוח הקודש נאמרה! נאמרה לקרות ולא נאמרה לכתוב. מיתיבי: רבי מאיר אומר קהלת אינו מטמא את הידים, ומחלוקת בשיר השירים. רבי יוסי אומר שיר השירים מטמא את הידים, ומחלוקת בקהלת. רבי שמעון אומר קהלת מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל, אבל רות ושיר השירים ואסתר מטמאין את הידים... תניא רבי אלעזר אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה, שנאמר "ויאמר המן בלבו", רבי עקיבא אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר "ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל רואיה", רבי מאיר אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר "וידע הדבר למרדכי", רבי יוסי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר "ובבזה לא שלחו את ידם", אמר שמואל אי הואי התם הוה אמינא מלתא דעדיפא מכולהו שנאמר "קימו וקבלו" קימו למעלה מה שקיבלו למטה (מגילה, ז ע"א)

ב. איבעיא להו: מהו למכור ספר תורה ישן ליקח בו חדש? כיון דלא מעלי ליה אסור או דלמא כיון דליכא לעלווי עילוויא אחרינא שפיר דמי? תא שמע "אבל מכרו תורה לא יקחו ספרים" ספרים הוא דלא הא תורה בתורה שפיר דמי, מתניתין דיעבד כי קא מיבעיא לן לכתחלה! תא שמע "גוללין ספר תורה במטפחות חומשין וחומשין במטפחות נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובים במטפחות חומשין ולא חומשין במטפחות ספר תורה" קתני מיהת "גוללים ספר תורה במטפחות חומשין" מטפחות חומשין אין מטפחות ספר תורה לא! אימא סיפא "ולא חומשין במטפחות ספר תורה" הא תורה בתורה שפיר דמי! אלא מהא ליכא למישמע מינה. תא שמע מניחין ספר תורה על גבי תורה ותורה על גבי חומשין וחומשין על גבי נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובים על גבי חומשין ולא חומשין על גבי תורה. הנחה קאמרת שאני הנחה דלא אפשר דאי לא תימא הכי מיכרך היכי כרכין והא קא יתיב דפא אחבריה אלא כיון דלא אפשר שרי הכא נמי כיון דלא אפשר שרי (מגילה, כז ע"א)

ג. מותר להניח ספר על גבי ספר, ואין צריך לומר על גבי החומשין; ומניחין חומשין, על גבי נביאים וכתובים. אבל אין מניחין נביאים וכתובים על גבי החומשין, ולא חומשין על גבי ספר תורה (רמב"ם, משנה תורה, הלכות תפילין, ומזזה וספר תורה, פ"י הל' ה)

ד. וזה ענין דכל התורה כולה גם הסיפורים אף שהם סיפורים על ידי שנכתבו על ידי משה נעשו דברי תורה כמו מילין דהגר, מילין דעשיו, מילין דלבן, על זה אמר משה כתב ספרו שהם כולן בכלל ספרו. וכן מילין דבלק, מה שדיבר והמעשיות הוא גם כן בכלל כתב ספרו **שעל ידי כתיבתו אותם בהתורה נעשה הכל תורה**. ואף שהתורה קדמה לעולם אלפים שנה, מכל מקום כתיב: "תורת משה עבדי" שנקרא על שמו וזה "כתב ספרו" (ר' צדוק הכהן מלובלין, פרי צדיק, פרשת בלק, אות ב)